



Σημαντική η άνοδος των εξαγωγών στα ακτινίδια

του Γιάννη Τσιφόρου

Τα ακτινίδια χαρακτηρίζονται από την υψηλή διατροφική τους αξία, καθώς είναι πλούσια σε θρεπτικά συστατικά, ιδιαίτερα σε βιταμίνες, ιχνοστοιχεία και φυτικές ίνες, συμβάλλοντας στη σταθερή άνοδο της κατανάλωσής τους στο διάστημα των τελευταίων ετών. Η παγκόσμια παραγωγή ακτινιδίων ανήλθε το 2021 σε 4,47 εκατ. τόνους, παρουσιάζοντας μικρή αύξηση ως προς το προηγούμενο έτος (+0,8%), με την Κίνα να καλύπτει το μεγαλύτερο μέρος και να ακολουθούν από απόσταση η Νέα Ζηλανδία, η Ιταλία και η Ελλάδα.

Μεγαλύτερη, όμως, ήταν η αύξηση των παγκόσμιων εξαγωγών του προϊόντος, που ανήλθαν το 2021 σε 1,82 εκατ. τόνους (+24%), όπου κυριαρχεί η Νέα Ζηλανδία με όγκο 858.000 τόνων, μέγεθος ιδιαίτερα αυξημένο ως προς το προηγούμενο έτος (+47%). Δεύτερη στη σειρά παραμένει η Ιταλία, ενώ στην τρίτη θέση της παγκόσμιας κατάταξης βρίσκεται η Ελλάδα. Θετική εξέλιξη ήταν η εξέλιξη στην αγορά ακτινιδίων το 2022, με διεύρυνση της κατανάλωσης στην Ασία, στην ΕΕ και στις ΗΠΑ (βλ. πίνακα 1).

Βελτιώθηκε η κατανάλωση στην ΕΕ

Στην ΕΕ, μετά την πτώση της παραγωγής ακτινιδίων το 2021, κυρίως εξαιτίας των δυσμενών καιρικών συνθηκών, ιδιαίτερα στην Ιταλία και σε μικρότερο βαθμό στη Γαλλία, η παραγωγή του προϊόντος ανέκαμψε το 2022, ανερχόμενη σε 956.000 τόνους (+11%). Σημαντική, επίσης, ήταν η άνοδος των εξαγωγών προς τρίτες χώρες που ανήλθαν το 2022 σε 191.000 τόνους (+12%), ενώ βελτίωση παρουσίασε η κατανάλωση μετά την αισθητή μείωση κατά το προηγούμενο έτος (βλ. πίνακα 2).

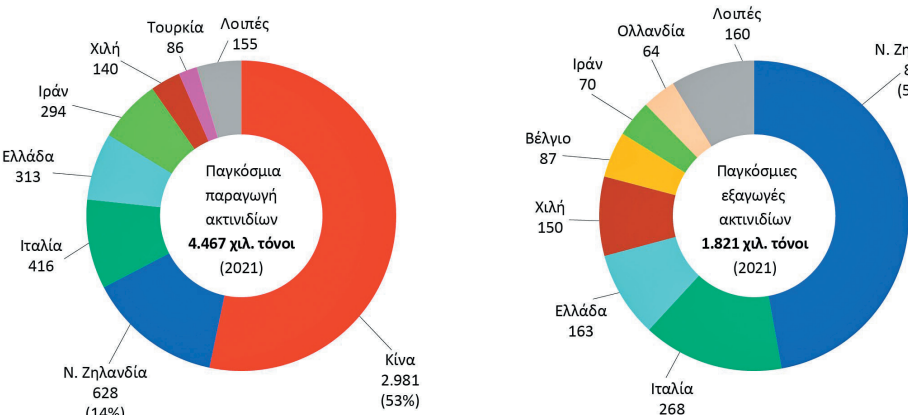
Ωστόσο, σημαντικές ήταν οι προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι παραγωγικές χώρες της ΕΕ, κυρίως εξαιτίας της μεγάλης ανόδου του κόστους των εισροών στη διάρκεια του 2022, ενώ η μέση τιμή εξαγωγής του προϊόντος ανήλθε σε 1,61 ευρώ/κιλό, σημειώνοντας οριακή μεταβολή ως προς το προηγούμενο έτος (+2%). Από την άλλη πλευρά, οι εισαγωγές ακτινιδίων στην ΕΕ από τρίτες χώρες, αν και περιορίστηκαν σε 217.000 τόνους, εξακολουθούν να παραμένουν μεγαλύτερες των εξαγωγών, με κυριότερους προμηθευτές τη Νέα Ζηλανδία, που κάλυψε το μεγαλύτερο μέρος (183.000 τόνοι, αξίας 324 εκατ. ευρώ), και τη Χιλή (29.000 τόνοι, αξίας 57 εκατ. ευρώ).

Με χαμηλότερες τιμές οι ελληνικές εξαγωγές

Η εγχώρια παραγωγή ακτινιδίων περιορίστηκε το 2022 σε 307.000 τόνους, παρουσιάζοντας κάμψη ως προς το προηγούμενο έτος (-2%), αλλά με σημαντική άνοδο των εξαγωγών που ανήλθαν σε 185.000 τόνους (+13%) και με αισθητή βελτίωση της εξαγωγικής επίδοσης ως ποσοστό της προσφοράς (60%). Σημειώνεται, όμως, η πτώση της κατανάλωσης (-18%), κυρίως εξαιτίας της ανόδου των τιμών στη λιανική αγορά (βλ. πίνακα 3).



Πίνακας 1: Μερίδια παγκόσμιας παραγωγής και εξαγωγών ακτινιδίων (2021, σε χιλ. τόνους)



Πηγή: FAO data, Crop production and trade, 2023

Πίνακας 4: Αξία και όγκος ελληνικών εξαγωγών ακτινιδίων κατά χώρα (2021-2022)

Χώρες προορισμού	2022			2021			Μεταβολή 2022/21	
	Αξία (χιλ. ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξία (χιλ. ευρώ)	Όγκος (τόνοι)	Μ. τιμή (ευρώ/κιλό)	Αξίας (%)	Όγκου (%)
Ισπανία	38.370	28.549	1,34	29.329	19.952	1,47	30,8	43,1
ΗΠΑ	22.323	14.261	1,57	16.528	10.932	1,51	35,1	30,5
Ιταλία	22.261	23.688	0,94	38.929	36.325	1,07	-42,8	-34,8
Γερμανία	17.443	13.285	1,31	16.685	12.028	1,39	4,5	10,5
Πολωνία	14.823	13.062	1,13	15.206	11.840	1,28	-2,5	10,3
Καναδάς	10.568	6.627	1,59	7.640	4.820	1,58	38,3	37,5
Ην. Βασίλειο	9.720	6.693	1,45	9.788	7.064	1,39	-0,7	-5,2
Ινδία	8.426	8.404	1,00	603	429	1,40	1297,4	1857,5
Ρουμανία	7.301	7.458	0,98	6.044	5.865	1,03	20,8	27,2
Ολλανδία	7.107	5.516	1,29	6.643	4.944	1,34	7,0	11,6
Γαλλία	5.202	4.261	1,22	4.543	3.644	1,25	14,5	16,9
Ουκρανία	3.926	6.056	0,65	3.028	5.562	0,54	29,6	8,9
Αίγυπτος	3.304	8.875	0,37	4.331	5.449	0,79	-23,7	62,9
Τσεχία	2.601	2.095	1,24	1.951	1.431	1,36	33,4	46,4
Ιορδανία	2.537	3.203	0,79	2.293	2.604	0,88	10,6	23,0
Σ. Αραβία	2.488	1.995	1,25	4.291	3.364	1,28	-42,0	-40,7
Βουλγαρία	2.427	5.200	0,47	2.383	4.739	0,50	1,8	9,7
Λοιπές	27.988	26.115	1,07	25.944	22.387	1,16	7,9	16,7
Σύνολο	208.816	185.343	1,13	196.159	163.380	1,20	6,5	13,4

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 20/3/2023)

Πίνακας 2: Παραγωγή και κατανάλωση ακτινιδίων στην ΕΕ-27 (2020-2022, σε χιλ. τόνους)

	2022	2021	2020	Μεταβολή (%)	
				2022/2021	2021/2020
Παραγωγή	956,1	859,6	952,2	11,2	-9,7
Εισαγωγές	217,4	265,7	247,1	-18,2	7,5
Εξαγωγές	191,1	171,1	185,9	11,7	-8,0
Κατανάλωση	982,3	954,2	1.013,4	2,9	-5,8

Πηγές: Eurostat, Crop production, 2/5/2023, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 20/3/2023)

Πίνακας 3: Εγχώρια παραγωγή και κατανάλωση ακτινιδίων (2020-2022, σε τόνους)

	2022	2021	2020	Μεταβολή (%)	
				2022/2021	2021/2020
Παραγωγή	306.890	313.390	307.440	-2,1	1,9
Εισαγωγές	2.617	2.225	2.326	17,6	-4,3
Προσφορά	309.507	315.615	309.766	-1,9	1,9
Εξαγωγές	185.343	163.380	166.890	13,4	-2,1
Κατανάλωση	124.164	152.235	142.876	-18,4	6,6
Εξαγωγική επίδοση (%)	59,9	51,8	53,9		

Πηγές: Eurostat, Crop production, 2/5/2023, Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Access2Markets, 20/3/2023)

Στις εξαγωγές ακτινιδίων, επτά χώρες (Ισπανία, ΗΠΑ, Ιταλία, Γερμανία, Πολωνία, Καναδάς και Ην. Βασίλειο) εξακολουθούν να αποτελούν τον κυριότερο προορισμό των ελληνικών προϊόντων. Καλύτερες, πάντως, από όποια μέση τιμές εξαγωγής, παραμένουν οι αγορές του Καναδά, των ΗΠΑ και του Ην. Βασιλείου, ενώ αντίθετα ιδιαίτερα χαμηλές θεωρούνται οι τιμές εξαγωγής στην Αίγυπτο, στη Βουλγαρία και στην Ουκρανία.

Σημειώνεται, ωστόσο, ότι η μέση εξαγωγική τιμή του προϊόντος περιορίστηκε το 2022 σε 1,13 ευρώ/κιλό, καταγράφοντας αισθητή μείωση ως προς το προηγούμενο έτος (-6%, βλ. πίνακα 4).

Αναγκαία η στήριξη των παραγωγών

Η ΜΕΙΩΣΗ τις εγχώριες μέσες τιμές εξαγωγής στα ακτινίδια προήλθε κυρίως από τη μικροκαρπία των προϊόντων που κάλυψε σημαντική έκταση της καλλιέργειας, με συνέπεια τον περιορισμό της εμπορεύσιμης αξίας τους, όπως επισημάνθηκε από τις οργανώσεις παραγωγών του τομέα στις αρχές Μαρτίου του τρέχοντος έτους. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την πτώση της κατανάλωσης και την εκτόξευση του κόστους των παραγωγικών εισροών (ενέργεια, λιπάσματα) στη διάρκεια του 2022, είχε ισχυρό αρνητικό αντίκτυπο στο εισόδημα των παραγωγών του προϊόντος, καθιστώντας απόλυτα αναγκαία τη στήριξή τους. Εντούτοις, το αίτημά τους δεν εισακούστηκε από την πλευρά του υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. Σε σχέση με την τρέχουσα περίοδο, οι εξαγωγές ακτινιδίων της χώρας στο διάστημα από 1/9/2022 έως 7/4/2023 (στοιχεία ΥΠΑ-ΑΤ, 7/4/2023) ανήλθαν σε 184.765 τόνους, σημειώνοντας αύξηση ως προς το αντίστοιχο προηγούμενο διάστημα (+4,8%). Ωστόσο, η αξία και η μέση τιμή εξαγωγής παρουσιάζουν σημαντική μείωση. Σύμφωνα με ορισμένες αρχικές εκτιμήσεις (στοιχεία Eurostat, EU trade by HS6, 20/4/2023) στο πρώτο δίμηνο του 2023 οι ελληνικές εξαγωγές ακτινιδίων ανήλθαν σε 63.928 τόνους, αξίας 59,64 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας άνοδο ως προς τον όγκο (+21%), αλλά με αισθητή μείωση της αξίας (-14%) λόγω της πτώσης της μέσης τιμής εξαγωγής (0,93 ευρώ/κιλό) σε σχέση με την αντίστοιχη του προηγούμενου έτους (1,31 ευρώ/κιλό). Η αρνητική αυτή εξέλιξη φαίνεται να αποτελεί μία από τις πλέον κρίσιμες προκλήσεις που αντιμετωπίζει ο τομέας, τουλάχιστον σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο.